



Det lilla envåningshuset, då med charkuteri och blomsteraffär men nu med ett helt annat innehåll, har precis som rådhuset mittemot överlevt rivningsraseriets tid. Lika lyckamt blev det dessvärre inte för "Balkenhausenska huset" i korsningen mellan Södergatan och Västra Storgatan. För övrigt gott om kullersten, gävnligen trottoarer men inte särskilt mycket folk i rörelse.

Utsikt mot Södergatan. Den Balkenhausenska gården med sin frontespis och sitt valmade tak dominerar alltsedan 1800-talet gatubilden. Huset med tillhörande längor, innergård m.m. sträckte sig över hela norra delen av kvarteret Norsen.

Sedan det inköpts av grosshandlare Anders Wilhelm Balkenhausen kom det att bli själva stamgården för denna välkända donatorsfamilj. Här bodde under många år sjökapten Thor Balkenhausen fram till sin död 1916.



Huset kom med tiden att inrymma och innehas av olika bankintressenter som Malmös Folkbank, Industribanken, Sydbanken, Skånska banken och, som här på denna bild, Nordiska Handelsbanken.





Nu när bankerna definitivt har flyttat ut ur huset, har i stället advokat Axel Jönsson flyttat in med sin juridiska byrå. Härifrån och till Kristianstad är det 32 kilometer.

Här går det verkligen undan. Nu har sålunda advokat Jönsson tillsammans med sin kollega Edvin Nilsson också flyttat ut till den vid andra sidan av torget ännu i vår egen tid befintliga röda, med flera majestätiska torn utrustade Odd Fellowlogens byggnad i kvarteret Bävern.

Från advokatbyråns tidigare position är det 31 kilometer till Karlshamn, som advokaterna genom flytten dock får sägas ha kommit en aning närmre.







"Här är polisen, som mitt i gatan står...". Polisman Oskar Bengtsson dirigerar härifrån trafiken förbi Rådhushörnan, där två rejäla speglar mitt emot varandra också underlättar för trafikanterna att passera detta nålsöga. Vanligtvis var den dagliga trafikintensiteten av så måttlig omfattning att den polisiära närvaron endast krävdes på lördagarna.

Fram till 1951, då en ny riksväg kunde tas i bruk för förbifart, gick all genomgångstrafik mellan Skåne och Blekinge genom Sölvesborgs centrum. Så hade det varit alltifrån stadens tillkomst under medeltiden. Bilen och bilismen jämte järnvägen införde en ny och mycket annorlunda ordning, som även på många andra sätt kom att påverka stadsbilden och stadens traditionella småstadskaraktär.

Ett för sölvesborgspoliserna typiskt tjänstevapen, en sabel som ännu under 1950-talet dessutom med råge var längre än alla andra polissablar i riket.



Batongen i all ära, var man allmänt överens om inom skrået, men sabeln var det överlägset bästa vapnet vid oroligheter, masskommenderingar och mot speciellt vildsinta personer.





Här har sabeln dragits ur sin skida och är nu, visserligen som ett farligt tillhygge, direkt redo för sina polisiära uppgifter. Så var under denna gångna tid också Sölvesborg en småstad, där alla invånare kunde känna sig trygga i förvisning om att lagens upprätthållare ständigt var på vakt och stod i beredskap för att i farans stund stå dem bi. (Se och läs härom mer i vår nättidning under "Från Sölvesborgs horisont": Polissabel som tjänstevapen.)



Karl-Ivar Olnäs, som var i tjänst som polis åren 1933–1975, var den siste innehavaren av denna extraordinära polissabel. Lalle, som han brukade kallas, var född och uppvuxen i Sölvesborg. Efter realexamen och bl.a. anställning på landsfiskalskontoret blev han 1933 förordnad som ordinarie polis i hemstaden. Först 1975 lämnade han som Sölvesborgs förste kriminalinspektör sin tjänst och gick i pension. I vår nättidning kan ni i "Tidsbilder I: Sölvesborgare berättar" läsa Karl-Ivars egen berättelse om sig själv.



Det är hans barn Gunilla, Lars och Per-Olof Olnäs, som nyligen har donerat sabeln till Sölvesborgs och Listers Fornminnesförening. Förhoppningsvis skall den inom rimlig tid även kunna ställas ut och visas för en intresserad allmänhet.

Den tidigare innehavaren var Anders O. Ask, vilken inträdde i polistjänst 1898 som ordinarie konstavdel i Sölvesborg, tjänstgjorde som lokal polis till 1933. För långvarig och trogen tjänst erhöll han Kungl. Patriotiska sällskapets guldmedalj, 2:dra storleken.







"Nu skall hela rasket rivas...". Nedmonteringen av det ståtliga Balkenhausenska huset har tagit sin början. Inom kort skall hela härligheten vara jämnad med marken.



Fortfarande står huvudbyggnaden kvar jämte längan och den öppna porten ut mot Västra Storgatan. Men vänta hör ni! Här skall rivas "för att få luft och ljus"! Det måste väl alla med något förstånd begripa och bejaka. Vi som bestämmer, vet ju alltid mest och bäst, eller hur? Så är det, det vet vi.







En solig försommardag på 1950-talet. På torget står en, ännu tillbommad, korvkiosk och där bredvid en lotteribod, som uppenbarligen är öppen för alla förhoppningsfulla. En livlig torghandel pågår, många använder cykel i stället för bil och nu börjar också en och annan moped dyka upp. Polisen har monopol på en parkeringsplats nära polisstationen, som finns nära till hands på nedre plan i rådhuset.

Utblick från rådhushörnan mot Södergatan. Två stadigt parkerade bilar i sikte men i övrigt gångtrafikanter och någon enstaka cyklist. Trots detta ser sig både herrn och de båda damerna på trottoaren till vänster sig vaksamt omkring, innan de tar steget ut i körbanan. Kanske i själva verket någonting för oss själva att lägga på minnet?

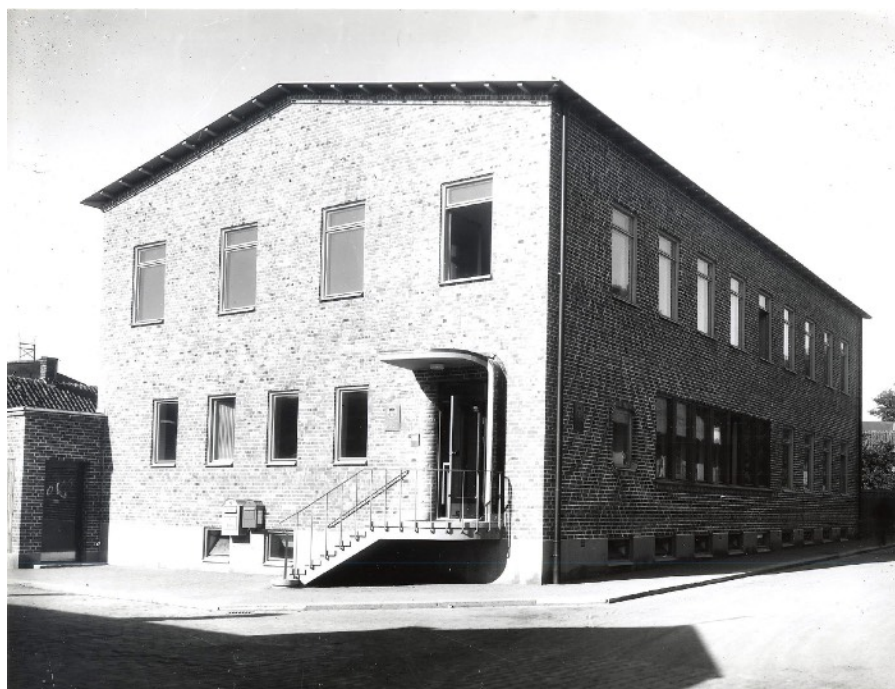




Så var det 1940 och den för folkflertalet tilltalande Balkenhausenska fastigheten har för alltid lämnat det jordiska, saknad av många sölvesborgare. Ett helt nytt post-, telefon- och telegrafhus "i tiden" skulle komma i dess ställe.



Den nya byggnaden mottogs inte heller utan kritik. "Den ser alldeles för naken ut och passar inte alls in i stadsbilden. En modern koloss mellan ålderdomliga hustyper är ingenting att sträva efter, och särskilt som Sölvesborg har ett ur turistsynpunkt ovanligt förnämligt torg, borde någonting ha åtgjorts för att byggnaden på ett bättre sätt smält in i miljön" (Ur ett reportage i Sölvesborgs-Posten den 24 juli 1941).



Modernitetens post-, telefon- och telegrafhus i ensamt majestät, inflyttningsklart med in- och utgångstrappa för postkontorets kunder mot Södergatan. Med tiden kommer byggnaden att användas för andra ändamål och kanske också av många betraktas med andra och mindre kritiska ögon.

Sannolikt kunde väl knappast någon sölvesborgare dock vid detta tillfälle inte ens i sina vildaste fantasier föreställa sig vad som i spåren efter rivningsraseriet under 1960- och 1970-talen annars skulle förändra stadens centrumbebyggelse och livskvalitet.





Ett fruset ögonblick en vinterdag under 1950-talet. Polisbilen står som sig bör på sin reserverade plats. Jordbrukskassan har ersatt den tidigare blomsteraffären. Bortsett från den med tanke på temperatur och väderlek korrekt utrustade damen är torghörnet folktomt.

Sölvesborgsviken är förmodligen ordentligt tillfrusen, så alla matbidrag till svanarnas och övriga kvarstannade sjöfåglars överlevnad bör naturligtvis vara mer än välkomna. Alltså, bums mera bröd eller annat ätbart i lådan!

Västra hörnet av Stortorget under en tidig höstmorgon 2017. Många skyltar och stolpar kan man lätt observera men inte längre några funktionella och välskräddade trottoarer som förr i världen. Tja, känns det väsentligt bättre, trivsammare och tryggare att befinna sig här och nu än på "den gamla goda" tiden?

Till nästa bilduppslag

